Zpravodaj Svobody zvířat

Číslo I/2015

Obsah

TÉMA: Mají pokusy na zvířatech ve 21. století své místo? 4
Kampaň Proti srsti 10
Úmluva TTIP může přispět k většímu utrpení zvířat 12
Kniha Veganské vaření 13
Veganské recepty 14
Události ve světě 15

© Kubstep | Dreamstime.com

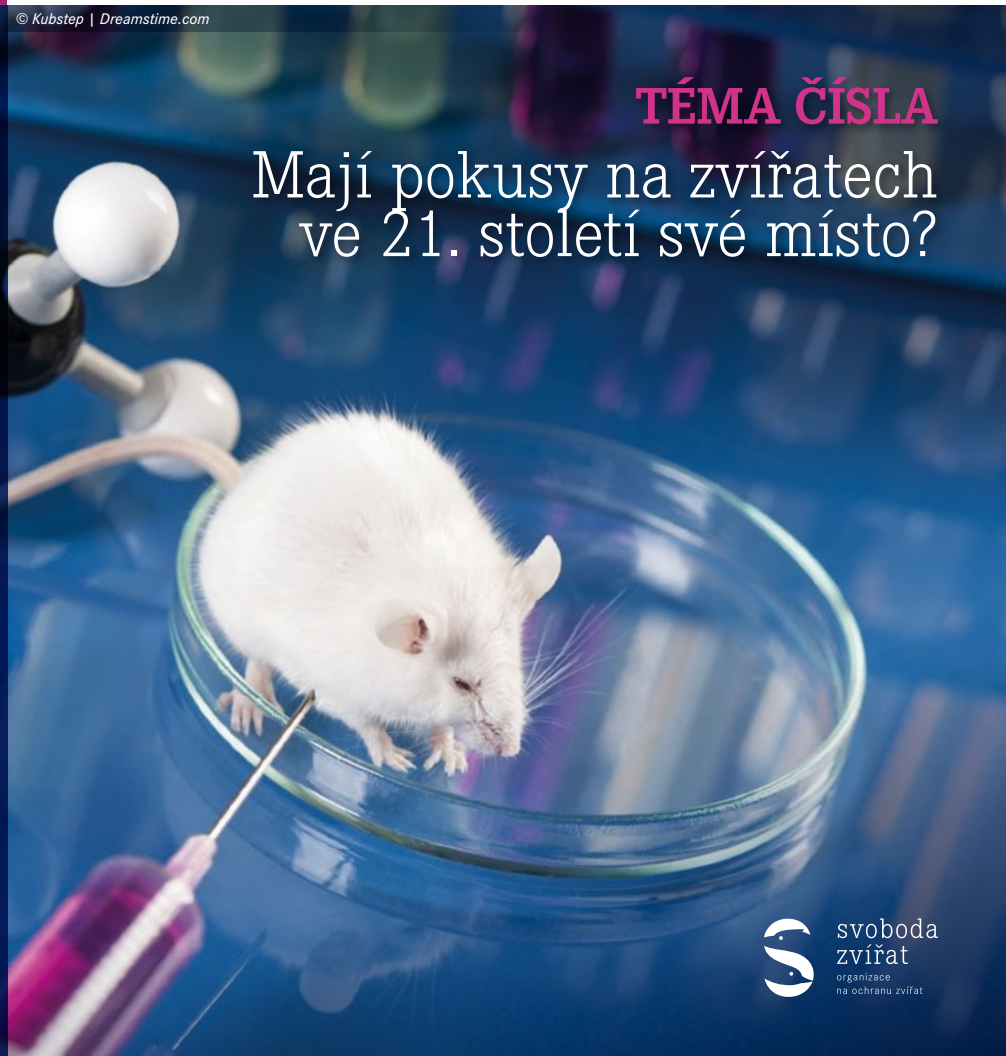

TÉMA ČÍSLA

Mají pokusy na zvířatech ve 21. století své místo?

svoboda zvířat
organizace na ochranu zvířat

Zpravodaj Svobody zvířat

Číslo I / 2015

Vychází: březen 2015
Náklad: 1200 výtisků
Registrace: MK ČR E 13810
Vydává: Svoboda zvířat
Koterovská 84, Plzeň
Autoři/autorky článků:
Mgr. Barbora Bartušková Večlová,
MUDr. Lenka Hecová, PhDr. Lucie Moravcová,
Tomáš Vovsík
Jazyková korektura:
Mgr. Barbora Kocánová, Ph.D.
Hlavní distribuce: Svoboda zvířat Plzeň
Grafická úprava: Hana Lehmannová (hanja.eu)
Fotokorekce: Ondřej Fiala

Vytištěno na recyklovaném papíru

Vybráno z obsahu

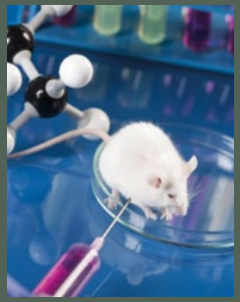

Jak je to v současnosti s **pokusy na zvířatech**? Máme již řadu alternativních metod, které nevyužívají zvířata a mohou pokusy na zvířatech efektivně nahradit. Detaily najdete v rozsáhlém článku na stranách 4–9.

V „kožešinovém světě“ se mnohé lepší, přesto ne všude je situace uspokojivá. Více informací z kampaně **Proti srsti** nabízí text na stranách 10–11.

S radostí můžeme oznámit vydání další zajímavé veganské kuchařky **Veganské vaření**. Přečtěte si o ní na straně 13. Na následující straně najdete **dva recepty**, které z této knihy pocházejí.

Milé čtenářky, milí čtenáři,

V prvním letošním čísle našeho zpravodaje se podrobněji zabýváme problematikou pokusů na zvířatech. V úvodním článku Bára Bartušková Večlová prezentuje argumenty pro nahrazování pokusů na zvířatech v různých odvětvích a představuje řadu moderních alternativních metod.

Dále Vás čekají novinky z kampaně Proti srsti, kde se seznámíte s novými držiteli certifikátu Obchod bez kožešin a dozvíte se o problematických chovech norků ve Švédsku. Přinášíme Vám i jiné informace z ochrany zvířat ve světě.

Tomáš Vovsík z organizace Iuridicum Remedium pro Vás připravil krátký článek o rizicích Transatlantického obchodního a investičního partnerství mezi EU a USA (TTIP) pro zvířata v evropském regionu. Na závěr Vám pak představíme novou knihu Veganské vaření.

Přejeme Vám příjemně strávený konec zimního období a děkujeme za podporu.

Lucie Moravcová
předsedkyně Svobody zvířat

© Ksenia Raykova | Dreamstime.com

Svoboda zvířat

Svoboda zvířat (SZ) je celostátní nezisková organizace pro ochranu zvířat, sdružující osoby sympatizující s jejími cíli. Vychází z myšlenky, že každý život má svou vlastní neopakovatelnou hodnotu, která není závislá na momentálním hodnocení člověkem. Snaží se změnit vztah lidí ke zvířatům.

Nejde jen o zlepšení životních podmínek zvířat (ačkoliv z krátkodobého hlediska s tímto přístupem SZ souhlasí). Hlavní snahou je změnit pohled na zvířata tak, aby byla vnímána jako tvorové, kteří mají hodnotu sami o sobě. Zacházení s nimi by nemělo být hodnoceno podle jejich možného užitku pro člověka. SZ pořádá odborné konference, besedy, výstavy, infostánky, promítání dokumentárních filmů, ochutnávky veganských jídel atd. V rámci osvětových kampaní vydává letáky, brožury, plakáty i filmové dokumenty. V současné době se SZ soustředí především na kampaně za ukončení chovu tzv. kožešinových zvířat, za nahrazení pokusů na zvířatech a za zákaz vystupování divokých zvířat v cirkusech. Velkou váhu přikládá ekologické a etické výchově – její lektoři úspěšně přednáší o ekologii a ochraně zvířat na základních, středních a vysokých školách i dalších veřejných místech. V rámci kampaní organizuje SZ petiční akce, demonstrace, připomínkuje návrhy zákonů a vyhlášek týkajících se ochrany zvířat, vypracovává z hlediska ochrany zvířat příznivější návrhy, jedná s úřady, účastní se správních řízení, lobbuje atd. V roce 2006 otevřela SZ v Praze informační centrum, v němž zprostředkovává zájemcům informace ze všech oblastí ochrany zvířat. Další informační centrum funguje dlouhodobě v plzeňské kanceláři SZ, která je zároveň hlavním sídlem organizace. Celá činnost SZ je založena na myšlence nenásilí a nepřekročení osobní svobody jednotlivce.

© Sebastian Stasiak | Dreamstime.com

TÉMA: Mají pokusy na zvířatech ve 21. století své místo?

Každoročně je na celém světě k pokusům použito přibližně 115 milionů zvířat. Zákroky, které zvířata při pokusech podstupují, jim často způsobují velké utrpení a po ukončení pokusu jsou zvířata většinou usmrcena. Pokusy na zvířatech jsou širokou veřejností chápány jako nutné zlo, kterému se s ohledem na naši bezpečnost nelze vyhnout. Je tomu ale skutečně tak? A jaké existují moderní metody bez použití zvířat?

Za jakým účelem jsou pokusy prováděny?

Zvířata jsou využívána k testování léčiv, nejrůznějších chemických látek, hnojiv, pesticidů, barev, kosmetiky (mimo EU), prostředků pro domácnost, přídavných látek v potravinách, geneticky modifikovaných organismů, přírodních látek a jejich směsí atd. Dále jsou zvířata používána k výzkumu léčebných postupů a operací, k produkci různých látek, jako např. v imunologii, a také v tzv. základním výzkumu. Při tomto tzv. základním výzkumu jde především o rozvoj vědeckého poznání, zkoumání reakcí na podněty, vliv různých faktorů na organismus apod. **Mnoho zvířat je používáno i pro výuku na středních a vysokých školách a pro ekologické studie či výzkum chování zvířat.**

Z tohoto výčtu je jasné, že tvrzení výzkumného průmyslu o tom, že pokusy na zvířatech jsou prováděny jen v nejnutnějších případech a pouze kvůli důležitému lékařskému výzkumu, jednoduše nejsou pravdivá. Mezi nejvíce alarmující pokusy na zvířatech můžeme zařadit např. testování botulotoxinu, který se kromě lékařství používá k vyhlazování vrásek, dále testování prostředků pro domácnost nebo testování alkoholu a tabákových výrobků.

Počet a druhy zvířat

V ČR je k tzv. pokusným účelům každoročně použito několik set tisíc zvířat (v roce 2013 to bylo přes 244 tisíc zvířat). Pro pokusy jsou používány především myši, potkani, ryby a slepice, avšak řada pokusů je prováděna i na psech, kočkách, opicích a dalších druzích živočichů. Existují zde desítky laboratoří s oprávněním provádět pokusy na zvířatech. **Nejvíce zvířat bylo v roce 2013 použito v základním výzkumu (90 tisíc) a k testování léků, potravin, krmiv a dalších látek (66 tisíc).** Celou statistiku je možné nalézt na internetových stránkách Státní veterinární správy (zdroj: http://eagri.cz/public/web/svs/portal/pohoda-zvirat-welfare/program-ochrany-zvirat/animal-welfare-2013.html).

Co se týče EU, poslední zveřejněné statistiky máme z roku 2011, kdy byl celkový počet tzv. labo-

ratorních zvířat cca 11,5 milionu. I v EU probíhá největší podíl pokusů v rámci základního výzkumu.

Legislativa

V lednu 2013 vstoupila v účinnost nová směrnice EU, která má za cíl ochranu tzv. laboratorních zvířat (2010/63/EU). V ČR je implementována do Zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání. Z našeho pohledu u nás tato směrnice mnoho změn k lepšímu nepřinesla. Pro provádění pokusů na zvířatech musí daná laboratoř splňovat určité podmínky, musí mít oprávnění od Ministerstva zemědělství a pro každý pokus musí být vypracován projekt. Ten schvaluje odborná komise dané laboratoře a resortní komise jednotlivých ministerstev. Posouzení závisí z velké míry na členech těchto komisí – legislativa nezakazuje téměř žádné druhy pokusů, s výjimkou např. testování kosmetiky.

Jedna z pozitivních věcí, kterou směrnice přinesla, **je povinné zveřejňování tzv. netechnických shrnutí projektů pokusů**. Veřejnost se tak může alespoň zhruba dozvědět, co se v laboratořích děje. V netechnických shrnutích je uvedeno, co a za jakým účelem se bude v rámci daného pokusu provádět a kolika zvířat se bude projekt týkat. Považujeme to za pozitivní krok, neboť dříve zůstávalo utajeno, na co jsou zvířata v laboratořích používána. Nyní se lidé mohou dozvědět, jaké pokusy (jež jsou placené i z veřejného rozpočtu) probíhají a sami posoudit, zda jsou všechny opravdu užitečné (zdroj: http://eagri.cz/public/web/mze/ochrana-zvirat/pokusna-zvirata/netechnicka-shrnuti-projektu-pokusu/).

Větší otevřenost vůči veřejnosti ovšem nemění nic na tom, že i nadále dochází k nesmyslným a zbytečným pokusům a že by legislativa měla být mnohem přísnější. Spíše než zveřejňování informací by zvířatům v laboratořích pomohlo výrazné omezení pokusů (např. těch pro testování prostředků pro domácnost, tabákových výrobků, ve výuce atd.) a jejich nahrazení alternativními metodami bez použití zvířat.

Legislativa ukládá povinnost použít alternativní metodu místo pokusu na zvířeti vždy, když je nějaká schválená alternativní metoda k dispozici. Nicméně v praxi je toto ustanovení vykládáno různými způsoby a je ovlivněno i dalšími předpisy. Dochází proto ke schválení i těch pokusů, ke kterým existuje plnohodnotná alternativa. Příkladem může být evropské nařízení REACH (Registrace, hodnocení a povolování chemických látek) a testy oční a kožní dráždivosti – k nim existují již mnoho let schválené alternativní metody, totiž test na uměle vytvořené lidské pokožce, ovšem nařízení REACH tento vývoj nereflektuje a předepisuje pokusy na zvířatech. Pro testování chemických látek jsou proto v rámci tohoto nařízení stále používáni králíci.

Kromě povinnosti upřednostnit alternativu před pokusem na zvířeti legislativa neobsahuje výraznější omezení pokusů na zvířatech, s výjimkou zákazu pokusů na lidoopech, zákazu testování kosmetických výrobků a jejich složek a vojenské munice. V ostatních zemích světa je legislativa ještě mírnější – např. v USA nejsou pokusy na některých druzích zvířat vůbec evidovány.

Nespolehlivost pokusů

Svoboda zvířat se staví proti všem typům pokusů na zvířatech, a to z etických i vědeckých důvodů. Pokusy na zvířatech způsobují obrovské utrpení milionům zvířat, a to nejen v samotných laboratořích. Některá zvířata se odchytávají ve volné přírodě a odchyt a následná přeprava pro ně znamená velký stres a utrpení. Jak dokládají v laboratořích tajně získané videozáznamy, zvířata trpí jak při pokusech, tak vinou ponižujícího a nevhodného zacházení ze strany zaměstnanců.

Pokusy na zvířatech jsou údajně nezbytné k tomu, aby produkty, které používáme, byly bezpečné, abychom byli schopni nalézat nové léčebné postupy pro nemocné a aby mohly být učiněny další vědecké objevy. Ve skutečnosti však není možné těmito praktikami, tj. na základě výzkumu jiných druhů zvířat, objektivně otestovat účinky a rizika různých látek a postupů pro člověka nebo poznat fungování lidského organismu.

Různé druhy zvířat (včetně člověka) se od sebe značně liší svou anatomií, fyziologií i metabolismem. Každý živočišný druh reaguje na různé chemické látky a podněty svým způsobem, přičemž některé reakce se mohou od ostatních druhů velmi lišit, zatímco jiné se mohou podobat až shodovat. Díky tomu není možné předpovědět, zda člověk bude např. na testované látky reagovat stejně jako pokusná zvířata nebo zcela odlišně. Kromě toho jsou u zvířat v laboratořích nemoci často vyvolávány uměle, za zcela jiných podmínek, než vznikají u lidí, a v extrémně krátkém čase, přičemž jsou zvířata ve stálém stresu. Pokud vezmeme v úvahu tato fakta, je

© One Voice

zřejmé, že pokusná zvířata nemohou být spolehlivým modelem pro lidský organismus, který nejenže funguje v mnoha ohledech odlišně, ale je také ovlivňován řadou jiných faktorů (strava, životní styl atd.).

To, že výsledky experimentů prováděných na zvířatech nemohou být spolehlivě převáděny na člověka, dokazují také preparáty, které způsobily vážné, nebo dokonce smrtelné reakce u lidí, přestože na základě pokusů na zvířatech byly považovány za bezpečné. Příkladem mohou být preparáty Lipobay®, Vioxx®, Trasylol®, Acomplia® a TGN1412, které jsou však pouze vrcholem pomyslného ledovce.

Výzkum založený na experimentování se zvířaty opakovaně selhává, a to ve všech aspektech. **Dle americké FDA (Food and Drugs Administration, www.fda.gov) 92 % potencionálních léčiv, která jsou po otestování na zvířatech prohlášena za bezpečná a účinná, neprojde klinickými testy na lidech, buď kvůli nedostatečné účinnosti, nebo kvůli nežádoucím vedlejším účinkům.** Ze zbývajících 8 % léčiv, která jsou takto schválena, je polovina později stažena z prodeje kvůli závažným, často až smrtelným vedlejším účinkům, které se s odstupem u lidí projeví.

Na druhou stranu nikdo netuší, kolik prospěšných léků nikdy nebude lidmi využíváno, protože jejich vývoj byl zastaven kvůli zavádějícím výsledkům pokusů na zvířatech. Mnoho v dnešní době velice přínosných léků (např. aspirin, ibuprofen, insulin, penicilin nebo fenobarbital) by dnes nebylo dostupných, kdyby jejich vývoj v minulosti závisel na pokusech na zvířatech, neboť u některých druhů zvířat tyto léky způsobují závažné zdravotní problémy. Pokud by se při vývoji těchto

látek využívaly stejné postupy, jaké jsou běžné v dnešní době, jednoznačně by neobstály.

Významnějšímu omezování pokusů na zvířatech brání i to, že představují pro vědce, chovatele zvířat, dodavatele vybavení a krmiv a mnoho dalších lidí velký byznys. Tito lidé samozřejmě nemají zájem na omezování pokusů na zvířatech a snaží se spíše o to, aby vše zůstalo při starém.

Alternativní metody

Cílem, k němuž má podle mnoha vědců, včetně těch provádějících pokusy na zvířatech, vývoj směřovat, je **tzv. koncept 3R (reduction – omezování počtu zvířat při pokusech, refinement – snižování utrpení zvířat, například tlumením bolesti, replacement – nahrazování pokusů jinými metodami).** Koncept představili v roce 1959 britští vědci W. Russel a R. Burch. Je založen na domněnce, že pokusy na zvířatech jako takové jsou správná metoda, a tak tento koncept nepředpokládá celkové upuštění od pokusů na zvířatech. To, že výsledky pokusů na zvířatech mohou být chybné a na člověka nepřenosné, nebere filosofie 3R v potaz.

© NAPA

© One Voice

Z našeho pohledu by cílem mělo být především hledání a používání metod bez zvířat. Je ovšem jasné, že k zastavení pokusů na zvířatech nedojde přes noc a každé opatření, jehož cílem je snížení utrpení a počtu zvířat, můžeme vnímat jako krok na cestě k úplnému zrušení pokusů na zvířatech. Velká část pokusů na zvířatech nemůže a nemusí být nahrazována, neboť je jednoduše zbytečná. Takovéto pokusy nacházíme především v oblasti základního nebo

čistého výzkumu. Tento výzkum často postrádá účel, motivací bývá v řadě případů zvýšení osobní prestiže, budování kariéry a uspokojení zvědavosti jednotlivých výzkumníků.

Nová směrnice mimo jiné nařizuje členským státům investovat do vývoje a podpory nových alternativních metod. Jak v roce 2013 ukázal průzkum Evropské koalice za ukončení pokusů na zvířatech (ECEAE), jejímž členem je i Svoboda zvířat, pouze 7 zemí EU tak skutečně činí (Rakousko, Belgie, Dánsko, Finsko, Německo, Švédsko a Velká Británie). Ostatní státy, včetně ČR, alternativy nepodporují žádnou částkou nebo na dotazy nereagovaly.

Na rozdíl od metod využívajících zvířata musí být každá nová alternativa validována, tj. otestována a schválena, Evropským centrem pro validaci alternativních metod. Tento proces je ovšem velmi zdlouhavý, a schválení tak často trvá až několik let. Již nyní ovšem existuje mnoho metod, které mohou být a často již jsou používány místo pokusů na zvířatech. Přinášíme příklady několika z nich.

Počítačové systémy

Počítače mohou být využívány při testování léků nebo studiu onemocnění – to vše díky příslušnému naprogramování založenému na již dostupných informacích o reakcích lidského těla na různé látky, o molekulárních strukturách látek, o biochemických reakcích a způsobu metabolismu.

Programy QSAR (Quantitative Structure/Activity Relationship programs) jsou počítačové modely, které předpovídají pravděpodobné chování nových chemických látek na základě jejich struktury.

Buněčné a tkáňové kultury

Téměř všechny typy lidských buněk mohou být pěstovány v kulturách. Buněčné systémy hrají klíčovou roli ve výzkumu rakoviny, sepsí, ledvinových onemocnění nebo např. AIDS a jsou běžně používány při testování kosmetiky, chemických látek, produkci vakcín, vyvíjení léků a diagnostikování onemocnění. Testy na buněčných kulturách se používají pro identifikaci toxických chemikálií a mohou odhalit efekt toxicity pro konkrétní orgánové systémy, jako jsou játra, mozek nebo krev.

Stejně tak se dají uměle vytvořit tkáně, a dokonce i jednotlivé orgány, např. játra, použitelné pro testy toxicity. Dokonce se již podařilo vytvořit tkáňovou kulturu srdečního svalu.

Mezi nejnovější metody bez zvířat patří například in vitro modely různých druhů poranění orgánů, včetně modelu rakoviny plic.

Lidské tkáně

Vzorky lidské krve jsou nezbytné například pro výzkum metabolických poruch, účinků léků, poškození ledvin a alergických reakcí. Lidská tkáň na pokusy se získává při diagnostických biopsiích, při operacích, po porodu a posmrtně.

Studie na dobrovolnících

Moderní zobrazovací technologie jako např. MEG (magnetoencefalografie), fMRI (funkční magnetická rezonance), DTI (zobrazování difuzních tenzorů), CT (počítačová tomografie) a TMS (transkraniální magnetická stimulace) umožňují výzkum nejrůznějších onemocnění na dobrovolnících – od epilepsie, léčby bolestí a Parkinsonovy choroby až po mozkové nádory a schizofrenii.

Jiný typ studií na lidech – tzv. studie mikrodávek – je založen na ultra-senzitivních metodách, pomocí kterých se dají měřit účinky extrémně malých – a tudíž bezpečných – dávek testovaných látek na dobrovolníky.

Také finální kosmetické výrobky jsou před uvedením na trh testovány na dobrovolnících.

Populační studie

Studium vlivu genů, životního stylu, stravy a zaměstnání na rozvoj a průběh nejrůznějších onemocnění v lidských populacích již pomohlo zachránit mnoho životů (např. před rakovinou a srdečními příhodami).

Mikročipy

Mikročipy kombinují výhody počítačů a metod in vitro: v systému miniaturních kanálků a komůrek jsou mikročipy osídleny lidskými buňkami z různých orgánů. Takto je možné testovat účinky látek na jed-

notlivé orgány, jakož i sledovat, jak jsou látky metabolizovány a zda při jejich zpracování v organismu nevznikají toxické odpadní produkty.

Mikročipy tak mohou simulovat činnost i nemoci různých lidských orgánů bez nutnosti používat zvířata. Vědci vyvinuli například mikročip simulující lidské srdce. S jeho pomocí lze sledovat vliv různých léků na srdeční frekvenci a případně na vznik srdeční arytmie. Je také možné vytvářet modely několika orgánů zároveň a simultánně zkoumat vliv testované látky na několik orgánů najednou.

3D tisk

Také tato technologie může pomoci snížit počet pokusů na zvířatech. Díky ní je totiž možné vyrobit téměř jakýkoli předmět, včetně modelů orgánů a tkání. Už v tuto chvíli je 3D tisk používán v medicíně pro trénink složitějších operací – lékaři si mohou vyrobit orgán konkrétního pacienta a operaci provést „nanečisto“. Je zde tedy velký potenciál i pro nahrazování pokusů na zvířatech.

Humánní vzdělávání

V rámci vzdělávání studentů existuje mnoho metod, které nevyužívají zvířata. Humánní vzdělávání je zaměřeno na zavádění těchto metod do výuky. Patří mezi ně:

- multimediální počítačové programy
- realistické modely a simulátory
- pokusy studentů na sobě samých (např. cvičení a následné měření různých fyziologických parametrů, zavádění žilních katétrů)
- eticky získaná uhynulá zvířata (tzn. uhynulá stářím, následkem nemoci, nehody nebo úrazu)
- klinická praxe, asistování v ordinaci/na operačním sále
- pokusy in vitro: na buněčných kulturách, izolovaných orgánech (např. z eticky získaných uhynulých zvířat)
- videozáznamy pitev a pokusů na zvířatech
- terénní a pozorovací studie.

Tyto alternativní metody nejenže šetří životy tzv. pokusných zvířat, ale přinášejí i zkvalitnění výuky a řeší morální dilema, s nímž se mnoho studentů potýká.

Další informace najdete na www.pokusynazviratech.cz, www.eceae.org, www.interniche.org.

Připravila: Barbora Bartušková Večlová
(pokusy@svobodazvirat.cz)

KAMPAŇ Proti srsti

Obchodů bez kožešin stále přibývá

Během podzimního a zimního období přibylo na seznam bezkožešinových společností několik významných jmen nejen z oděvního či módního průmyslu.

V listopadu řekla ne kožešinám firma Bestseller. Jedná se o dánskou společnost, pod níž spadá 20 obchodních značek jako například VeroModa, Only, Vila nebo Jack & Jones. Její výrobky jsou prodávány ve více než 15 000 obchodech na více než 70 trzích.

V prosinci pak bezkožešinové prohlášení podepsali další obchodní giganti – **řetězce Lidl a Kaufland**, které patří skupině Lidl & Schwarz-Gruppe. Diskontní řetězec Lidl je zastoupen ve více než 27 zemích Evropy a provozuje 9 800 prodejen, přičemž v České republice jich můžeme najít přes 230. Kaufland je značka německého řetězce hypermarketů, supermarketů a obchodních domů a jeho pobočky najdeme v Německu, Česku, Slovensku, Polsku, Chorvatsku, Bulharsku a Rumunsku. Jen v České republice má Kaufland 117 obchodů.

Celkem se již do celosvětového programu Obchod bez kožešin (Fur Free Retailer) zapojilo na 300 obchodních společností, mimo jiné například Inditex (vlastník obchodní značky Zara), H&M, C&A, Zalando nebo ASOS.

V rámci projektu podepisují obchodníci prohlášení, v němž se zavazují, že nebudou prodávat ani propagovat žádné výrobky z pravé kožešiny. Program vznikl v rámci Aliance za módu bez kožešin (Fur Free Alliance, FFA), jež sdružuje přes 30 spolků na ochranu nejen tzv. kožešinových zvířat z celého světa. Obchod bez kožešin dává spotřebitelům, kteří se obávají, že by si omylem mohli zakoupit výrobek s pravou kožešinou, jasné vodítko. V dnešní době totiž není zcela jednoduché odlišit

pravou kožešinu od umělé, neboť pravé kožešiny se například různě barví a stříhají, používají se především na tzv. trimy, tj. na lemy oblečení či obuvi. V Obchodech bez kožešin se však splést nemůžete. Jejich pravidelně aktualizovaný seznam najdete na www.obchodbezkozesin.cz.

Počátkem roku jsme vydali aktualizované tištěné letáčky se seznamem Obchodníků bez kožešin dostupných v ČR.

Ve Švédsku se nedodržují podmínky pro chov norků

Z inspekcí úřadů na ochranu zvířat, které byly na švédských farmách provedeny v roce 2014, vyplynulo, že tamní chovatelé nedodržují podmínky pro chov norků. **Na více než polovině švédských farem došlo k porušení předpisů pro jejich chov.** Na 70 kožešinových farmách, které se ve Švédsku nacházejí, bylo provedeno během minulého roku 23 kontrol. Na 15 farmách byly evidovány nedostatky v dodržování stanovených podmínek chovu tzv. kožešinových zvířat, a to i přesto, že téměř polovina chovatelů byla o inspekci předem informována.

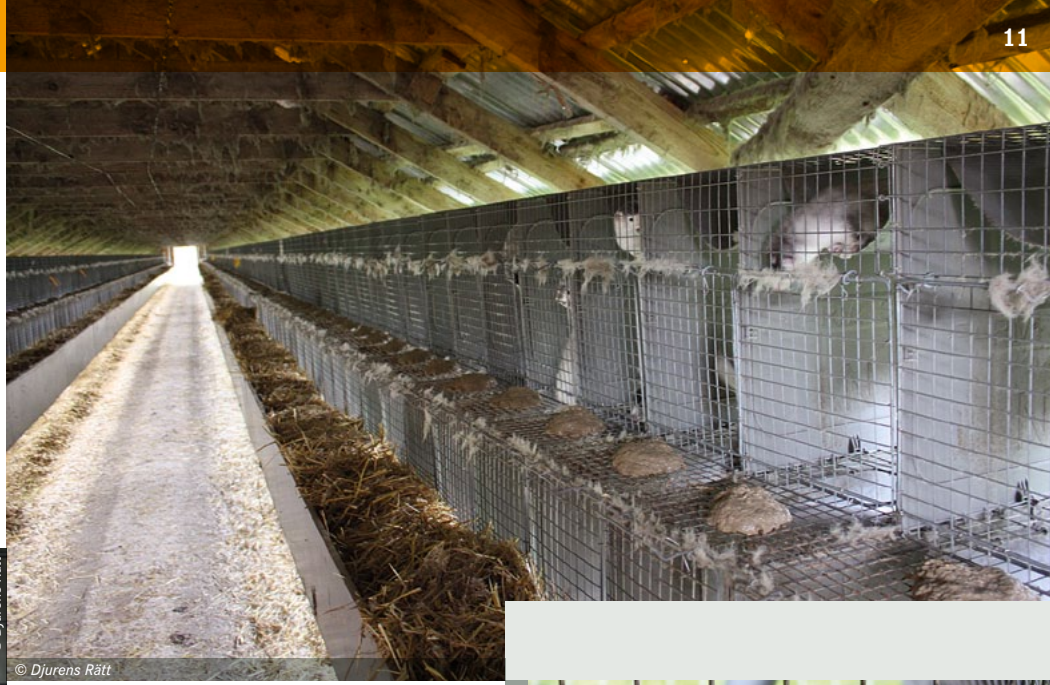

© Djurens Rätt

© Djurens Rätt

Mezi zjištěné nedostatky patřily např. nález zraněných nebo mrtvých norků v klecích s ostatními, špatné rozměry nebo nedostatečné vybavení klecí, absence volného přístupu k vodě nebo nedostatečná veterinární péče. Podobná situace bohužel panuje i na českých kožešinových farmách, jak se můžete přesvědčit na tajně pořízených záběrech, které najdete na webu www.protisrsti.cz.

Více informací o problematice tzv. kožešinových zvířat naleznete na www.protisrsti.cz.

Připravila: Lucie Moravcová
(lucie.moravcova@svobodazvirat.cz)

© Djurens Rätt

Úmluva TTIP může přispět k většímu utrpení zvířat

Aktuálně vyjednávané Transatlantické obchodní a investiční partnerství mezi EU a USA (známé pod zkratkou TTIP) má potenciál škodit nejen lidem, ale také zvířatům. Pokud bude největší obchodní úmluva století přijata, hrozí snížení jakýchkoliv standardů šetrného zacházení se zvířaty na nejmenšího společného jmenovatele. Z obecného hlediska pak platí, že americký přístup k právům zvířat je oproti tomu evropskému daleko nižší. Evropa by tedy kvůli sjednocování pravidel v této oblasti jednoznačně tratila. Uveďme si dva příklady.

V USA se používá u pětiny všech dojnic umělý růstový hormon rBST (recombinant bovine somatotropin). Tato látka jednak nepřirozeně zvyšuje produkci mléka u krav o 10 až 15%, jednak podle výsledků vědeckých studií způsobuje větší výskyt mastitidy (bolestivého zánětu vemene). Místo odmítnutí praktik, které zapříčiňují zmíněné bakteriální onemocnění, však americký agrární byznys raději vymýšlí, jak potlačovat projevy následných zdravotních obtíží. Krávy se dopují stále silnějšími antibiotiky, na která si bakterie vytvářejí postupem času odolnost. Stopy po lécích a po infikovaných sekretech se samozřejmě dostávají do mléka, které je pak nabízeno na trhu ke spotřebě.

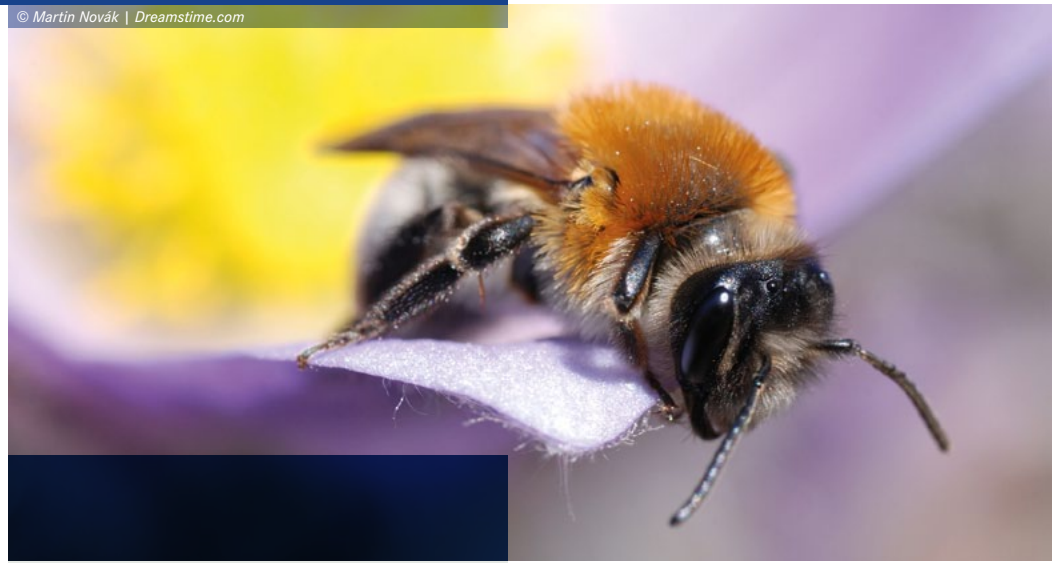

© Martin Novák | Dreamstime.com

V sázce ale není pouze ochrana hospodářských zvířat. Ohrožen je třeba i život včel, které jsou nezbytnými pomocníky v opylování zemědělských plodin. Plodiny se totiž často ošetřují insekticidy neonikotinoidy, které jsou pro včely jedovaté. V USA je pomocí těchto chemických látek na hubení škůdců obděláno 90% kukuřičných polí. Naproti tomu Evropská komise v roce 2013 uvalila zákaz na používání tří nejnebezpečnějších neonikotinoidů, které jsou podezřelé z podílu na takzvaném syndromu zhroucení včelstev, čili dramatickém úbytku včelí populace.

Tváří v tvář chystanému přijetí obchodní úmluvy TTIP si proto musíme uvědomit, co máme a o co můžeme přijít. I když je stále co zlepšovat, jsme v Evropě v podpoře šetrného zemědělství, v ochraně zvířat nebo ve vysoké úrovni péče o kvalitu a bezpečnost potravin světovou špičkou. Nenechme obětovat tyto hodnoty ve prospěch neetických požadavků obchodních společností, které se řídí pouze zaklínadlem zisku.

Připravil: Tomáš Vovsík
(vovsik@iure.org)

Autor pracuje pro nevládní neziskovou organizaci na ochranu lidských práv Iuridicum Remedium (www.iure.org). Více informací o kampani proti TTIP naleznete na www.vttip.cz, www.facebook.com/vttip.cz.

KNIHA

Veganské vaření

Po knize Stávám se veganem, která vyšla na podzim loňského roku, nezanevřelo nakladatelství Grada na téma veganství a v únoru vydalo nový titul Veganské vaření – snadno a bez námahy od Martina Kintrupa.

Jak samotný název napovídá, v knize naleznete především jednoduché a rychlé recepty. Řada receptů proto využívá polotovary (např. chlazená těsta nebo luštěniny z plechovky) nebo instantní potraviny (polenta, těstoviny atp.)

V úvodu autor stručně představuje čistě rostlinné potraviny vhodné do veganské kuchyně a nastiňuje, které produkty, byť zdánlivě veganské, mohou obsahovat živočišné přísady. Poukazuje např. na margaríny s vitamínem D z lanolinu nebo asijské kořenící pasty s extraktem z garnátů. Následuje celá škála receptů zahrnující množství polévek, pomazánek, salátů i hlavních jídel, včetně lehce úsměvného receptu na bavorskou housku s tofu (s podtitulem „vydatná a vhodná i při kocovině“). Naleznete zde především recepty z německé, středoevropské a orientální kuchyně, další kapitoly jsou věnovány grilování nebo dezertům.

Řada receptů pracuje se zajímavými potravinami nebo netradičními kombinacemi surovin, což může oživit kuchyni i zkušených veganů.

Martin Kintrup je německý redaktor na volné noze, milovník vaření a autor několika vegetariánských a veganských kuchařek.

Připravila: Lenka Hecová
(lenka.hecova@svobodazvirat.cz)

Jezdíte trasu Praha – Plzeň? Svoboda zvířat Vás potřebuje!

Svoboda zvířat má v současné době dvě informační centra – v Praze a v Plzni. Často tak potřebujeme převézt nějaké informační materiály a ne vždy má někdo z nás zrovna „cestu kolem“.

Hledáme proto někoho, kdo pravidelně (min. 1x za měsíc) jezdí trasu Praha – Plzeň a zpět a mohl by nám občas některé materiály převážet. Nejlépe samozřejmě autem, ale něco lehčího by se dalo zvládnout i vlakem nebo autobusem.

V případě zájmu nás prosím kontaktujte na e-mailu e-shop@svobodazvirat.cz nebo na telefonním čísle 720 268 584.

Děkujeme moc a těšíme se na spolupráci!

Ilustrační foto © Truembie | Dreamstime.com

Veganské recepty

Carpaccio z červené řepy

Ingredience (pro 2 osoby)
1 lžíce citronové šťávy
1 lžíce javorového nebo agávového sirupu
1 lžička hrubozrnné hořčice
1 lžíce oleje z dýňových semínek
1 stroužek česneku
bylinková sůl
1 sklenice nakládané řepy (plátky, čistá hmotnost 220g)
125g modrých hroznů (nejlépe bez jader)
2 lžíce dýňových semínek
1 vanička řeřichy

Postup

- Promíchejte citronovou šťávu s javorovým nebo agávovým sirupem, hořčicí a dýňovým olejem. Česnek oloupejte, prolisujte a přidejte ke směsi. Dresink ochuťte bylinkovou solí.
- Plátky červené řepy přeceďte přes síto, propláchněte a nechte okapat. Hrozny omyjte a otrhejte od stopek. Dýňová semínka opražte na pánvi bez tuku, až budou křupavá a mírně zhnědnou.
- Plátky červené řepy naservírujte na dva talíře a na ně položte hrozny. Pokapejte dresinkem a posypte dýňovými semínky. Řeřichu nastříhejte a carpaccio s ní posypte.

Hruškový crumble s brusinkami

Ingredience (pro 2 osoby)
60g pšeničné nebo špaldové mouky
30g třtinového cukru
1 špetka soli
30g rostlinného margarínu
1 velká hruška
3 lžíce na hoblinky nastrouhaných mandlí nebo lískových oříšků
4 lžičky zavařených brusinek

Postup

- Troubu předehřejte na 180°C. Smíchejte mouku, 2 lžíce cukru a sůl. V hrnci rozpusťte margarín a poté sundejte z plotýnky. Přidejte mouku smíchanou s cukrem a ze všeho vypracujte drobenku. Odložte ji stranou.
- Hrušku rozkrojte na čtvrtiny, oloupejte, odstraňte jádřinec a nakrájejte na malé kostičky. Nakrájenou hrušku a zbylý cukr dejte na pánev a za stálého míchání nechte při střední teplotě 3–4 minuty zkaramelizovat. Přidejte mandlové nebo oříškové hoblinky a vše nechte ještě krátce zkaramelizovat.
- Hrušku rozdělte do dvou zapékacích formiček (o průměru asi 12 cm) a na každou dejte asi 2 lžičky brusinek. Posypte drobenkou. Pečte na střední příčce trouby (předehřáté na 180°C) asi 25 minut, až drobenka mírně zhnědne. Ještě teplé podávejte.

Zdroj: KINTRUP Martin.
Veganské vaření – snadno a bez námahy.
Praha: Grada, 2015.

Události ve světě

Testování kosmetiky na zvířatech v Koreji

Partnerská organizace Svobody zvířat Cruelty Free International (CFI) žádala po korejské vládě plán na postupné ukončení testování kosmetiky na zvířatech, čehož bylo po intenzivním vyjednávání skutečně dosaženo. Korea v lednu oznámila, že testování kosmetických výrobků na zvířatech bude v příštích letech zakázáno a že se následně bude zvažovat zákaz testování kosmetických složek. Jedná se o stejný postup, jaký zvolila Evropská unie a jehož důsledkem byl naprostý zákaz testování. Korea se tak stane po Indii druhou asijskou zemí se zákazem testování kosmetiky na zvířatech.

Cílem CFI je ukončení testování kosmetických výrobků i jejich složek na zvířatech ve všech zemích světa.

Zdroj: www.crueltyfreeinternational.org

„Zvířecí policie“ v Norsku

V lednu oznámil norský ministr zemědělství Sylvi Listhaug, že vláda schválila testovací projekt pro založení speciální policejní skupiny, která se bude věnovat trestným činům spáchaným na zvířatech. Rozsudky za kriminální činy tohoto charakteru jsou v Norsku obvykle mnohem mírnější, než je stanoveno zákonem. Jedním z důvodů je podle odborníků malá informovanost policie o problematice zvířat.

Norská Strana zelených rozhodnutí vlády velmi ocenila a doufá, že bude nyní problematice welfare (životní pohody) a zdraví zvířat věnována větší pozornost, včetně vyhrazeného rozpočtu.

Zdroj: www.norwaypost.no

© Jagodka | Dreamstime.com

Rozsudek v případu Green Hill

Italský soud vydal na konci ledna rozhodnutí první instance k případu chovného zařízení Green Hill. Odsouzeni byli vedoucí pracovník Rondot (1, 5 roku), ředitel zařízení „Green Hill 2001“ (1 rok a náhrada škody) a veterinární lékař Graziosi (1, 5 roku) za krutost, zneužívání a zabíjení zvířat. K tomu docházelo po několik let v chovném zařízení bíglů určených pro pokusy. Druhý vedoucí pracovník, Bernard Gotti, byl zproštěn viny. Soudce odsouzené navíc odsoudil k dvouletému pozastavení profesní činnosti. 3000 bíglů, kteří byli v roce 2012 zabaveni, byli soudcem definitivně zkonfiskováni a trvale přiděleni do rodin.

V chovném zařízení Green Hill docházelo k zabíjení nemocných psů nevhodných pro další testování. Důvodem byla snaha ušetřit další náklady. Docházelo například k zabíjení štěňat stižených dermatitidou – tj. problémem, který lze vyřešit řádnou péčí a správnou výživou, ale který ohrožuje použití zvířete jako testovacího subjektu.

V zařízení Green Hill docházelo k velké úmrtnosti bíglů: mezi lety 2008 a 2012 bylo zaznamenáno 6 023 úmrtí, což je vysoké číslo v porovnání s pouze 98 úmrtími v období následujícím po konfiskaci zařízení (navíc z těchto 98 úmrtí došlo k 50 v době, kdy byli psi stále v zařízení a čekali na transport). V Green Hill byla volnost neustálé reprodukce a bylo běžné nahrazování „vadných kusů“ nově narozenými, jelikož se mělo za to, že tato praktika je pohodlnější než poskytnutí adekvátní zdravotní péče.

Organizace LAV (Liga proti vivisekci), která proces iniciovala, postoupí náhradu škody, která jí byla při soudním líčení uznána, výzkumnému fondu pro hledání alternativ k testování na zvířatech.

Zdroj: www.lav.it

Distribuce Svobody zvířat

V e-shopu Svobody zvířat naleznete trička s nápaditými motivy, krásné látkové tašky, vitamíny (nejen) pro vegany, zajímavé knihy a řadu dalšího zboží s tematikou ochrany zvířat, viz www.svobodazvirat.cz (členům SZ je na všechno prodejní zboží poskytována 10% sleva). Nákupem výrobků z e-shopu podpoříte činnost naší organizace. Další výrobky naleznete na www.svobodazvirat.cz.

Podpořte prosím naši práci a pomozte nám chránit zvířata!

Staňte se i Vy dobrovolníkem, členem či dárcem Svobody zvířat a chraňte s námi zvířata před krutostí! Čím více nás bude, tím efektivněji a rychleji můžeme měnit svět k lepšímu.

Za jakoukoli formu podpory moc děkujeme!

Staňte se dobrovolníkem

Dobrovolnická činnost a Svoboda zvířat jdou ruku v ruce od samého počátku. Bez lidí, kteří se rozhodli investovat svoji energii a čas do ochrany zvířat, bychom nedokázali ani zlomek toho, co máme úspěšně za sebou.

Dobrovolníci Svobody zvířat se účastní infostánků, jezdí na hudební festivaly, pořádají protestní akce, sbírají podpisy pod petice, ale pomáhají i s grafikou, překlady, korekturami, psaním článků či jinou administrativou. Jinými slovy – možností, jak se zapojit, je celá řada a každý si u nás přijde na své. Pokud Vás láká dobrovolnická činnost, napište nám na dobrovolnici@svobodazvirat.cz. Děkujeme!

Členství ve Svobodě zvířat

Naši členové a členky jsou pravidelně informováni o novinkách z oblasti ochrany zvířat, dostávají nejnovější informační materiály, jsou zváni na speciální akce či přednášky a navíc mají slevu v našem e-shopu.

Roční členství stojí pouze 360 Kč. Bližší informace o členství a registrační formulář naleznete na www.svobodazvirat.cz/zapojte-se/stante-se-clenem.htm. Členství je také možno darovat – o dárkovou poukázku si stačí napsat na e-mail clenstvi@svobodazvirat.cz.

Rozšiřte naši členskou základnu a učiňte Svobodu zvířat ještě mnohem silnější!

Staňte se dárcem

Naši činnost můžete podpořit také finančně. Nejvhodnější formou je nastavení trvalého příkazu z Vašeho účtu na jakoukoli částku. Tak nás můžete podporovat pravidelně a nebude Vás to stát žádné úsilí. Svobodě zvířat to navíc pomůže dlouhodoběji plánovat svoji činnost. Zaslat se dá i jakýkoli jednorázový dar. To vše na účet 235379860/0300. Přispět můžete i přes PaySec či pomocí platební karty.

Svoboda zvířat je z více než 90% závislá na podpoře individuálních dárců.

DMS pro Svobodu zvířat

Svobodě zvířat můžete pomoci také odesláním dárcovské SMS ve tvaru DMS SVOBODAZVIRAT na telefonní číslo 87 777. Cena DMS je 30 Kč. Přispívat můžete též pravidelně každý měsíc po dobu jednoho roku. Stačí odeslat SMS ve tvaru DMS ROK SVOBODAZVIRAT na číslo 87 777 a každý měsíc po dobu jednoho roku Vám bude automaticky odečtena částka 30 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

Chcete být pravidelně informováni o činnosti Svobody zvířat?

Zašlete svoji e-mailovou adresu na info@svobodazvirat.cz a my Vám budeme zdarma každý měsíc zasílat novinky z naší činnosti i ze světa zvířat.

Aktuální informace o našich aktivitách můžete sledovat rovněž na Facebooku (www.facebook.com/Svobodazvirat).

Infocentra Svobody zvířat

Infocentrum Praha
Adresa: Bořivojova 108, 130 00 Praha 3
Telefon: +420 608 880 518
Hodiny pro veřejnost:
úterý a čtvrtek 12–18 hodin
E-mail: infocentrum@svobodazvirat.cz

Infocentrum Plzeň
Adresa: Koterovská 84, 326 00 Plzeň
Telefon: +420 377 444 084
Hodiny pro veřejnost:
čtvrtek 9–13 hodin
E-mail: info@svobodazvirat.cz

Nabízíme informace a poradenství v oblasti ochrany zvířat (ohledně pokusů na zvířatech, zodpovědného spotřebitelství, tzv. kožešinových zvířat, ochrany koček a hospodářských zvířat či ohledně právních předpisů v ochraně zvířat). Dále si můžete půjčit literaturu, vybrat z desítek informačních materiálů, nakoupit benefiční a propagační předměty a v neposlední řadě se můžete sami aktivně zapojit do ochrany zvířat.